

Remissvar

Datum för beslut
2023-06-19

Vår beteckning
GD-beslut 42/2023
Dnr SBU 2023/362

Er beteckning
Dnr S2023/00244

Till
Enheten för socialtjänst och funktionshinderspolitik
Socialdepartementet

Remissvar för betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70)

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har fått möjlighet att ge synpunkter på betänkandet En uppväxt fri från våld – En nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn (SOU 2022:70).

I remissmissivet framgår att regeringen särskilt efterfrågar synpunkter på

- Den föreslagna strategin, inklusive dess mål
- Den föreslagna strukturen för dess genomförande
- De prioriterade insatsområdena
- Författningsförslagen

SBU:s synpunkter beskrivs nedan utifrån respektive område.

Föreslagen strategi, inklusive mål (14.1 – 14.3)

Vi delar utredningens analys och bedömning om att strategin och målen behöver ta ett helhetsgrepp kring hela våldsområdet. Vi välkomnar särskilt att förslagen uttryckligen inkluderar både våldsutsatta och våldsutövare, då våldsområdet- och begreppet är komplext och utsatthet för samt utövande av våld kan uttryckas på olika sätt.

Vi vill understryka behovet av att strategin och de inkluderade målen bör ha ambitionen och ansatsen att utgå från en bästa tillgänglig kunskap (evidensbaserad praktik), alltså även inkludera vetenskaplig tillförlitlighet till insatser och metoder som föreslås. Denna centrala utgångspunkt anser vi kan förtydligas och betonas i delbetänkandet, särskilt med tanke på det förslag om ”vetenskap och beprövad erfarenhet” som föreslås ingå i den nya Socialtjänstlagen.

Föreslagen struktur för genomförande (14.4 – 14.12)

Vi delar utredningens bedömning om att genomförandet behöver skapa förutsättningar för ett brett systemperspektiv. Vi håller därför med om förslaget att Folkhälsomyndigheten får det övergripande uppdraget att leda arbetet, i samverkan med en bredd av olika aktörer och parter. Vi välkomnar den bredd av aktörer som föreslås ingå i arbetet. Vi är särskilt positiva till att skolan som arena nämns som viktig part, i och med de nya formuleringarna i läroplanen (Lgr22) som rör sexualitet, samtycke och relationer och annat värdegrundsarbete.

I delbetänkandet nämns den roll Länsstyrelserna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), samt Rådet för styrning med kunskap är tänkta att ha. Ett förtydligande om att genomförandet behöver samordnas mellan dessa parter, och att ramar och struktur för denna samverkan behöver etableras, kan skapa bättre förutsättningar för mer långsiktiga förändringar för området (i linje med den föreslagna målsättningen). Text föreslås i delbetänkandet att Linköpings universitet (Barnafrid – nationellt kunskapscentrum) och Jämställdhetsmyndigheten ska ingå i Rådet för styrning med kunskap, däremot framgår inte att de även då bör inkluderas i arbetet med Partnerskapet¹ där det operativa arbetet för en sammanhållen och nationell kunskapsstyrning sker. Dessutom saknas i nuvarande text vilken Länsstyrelsernas roll och funktion i relation till denna nationella infrastruktur ska vara.

Prioriterade insatsområdena (15.1 – 15.5)

Vi välkomnar att SBU uttryckligen anges som en viktig part i att utvärdera evidensen kring metoder och insatser i syfte att *upptäcka* våldsutsatthet och våldsutövning (15.2), då myndighetens uppdrag just är att sammanställa och utvärdera forskningsresultat som ett led i att underlätta regionala och lokala verksamheter att arbeta utifrån bästa tillgängliga vetenskapliga kunskap.

Vi vill understryka att SBU även utvärderar evidens inom området *främjande och förebyggande insatser* (15.1) samt tillgång till *behandling* (15.3). SBU har tidigare erfarenhet av att utvärdera det vetenskapliga underlaget för risk- och skyddsfaktorer samt universella-, selektiva- och indikerade metoder och insatser. Vi vill därför framföra att vi kan bistå med kunskapsunderlag till Folkhälsomyndigheten, Barnafrid, Socialstyrelsen och Länsstyrelserna som bland annat föreslås som viktiga aktörer i genomförandet av dessa områden.

Vi delar utredningens analys och bedömning av behovet att kunskaps- och metodutvecklingen behöver stärkas (15.5). Vi välkomnar förslaget att skapa en hållbar struktur för systematiska *uppföljningar*, då detta är ett viktigt utvecklingsområde. Något som utredningen sannolikt övervägt, men som kan tydliggöras i förslaget, är att uppföljningen bör ha ansatsen att synliggöra den bredd som våldsbegreppet inbegriper². En sådan uppdelning kommer möjliggöra en mer ändamålsenlig uppföljning och kunskapsutveckling.

¹ <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/organisation/partnerskap-for-kunskapsstyrning/>

² Se till exempel <https://www.who.int/groups/violence-prevention-alliance/approach>

Vi vill framföra att SBU inom kunskaps- och metodutveckling har möjlighet att bistå med att *identifiera och prioritera bland vetenskapliga kunskapsluckor*³ samt *definiera prioriterade utfall*⁴ som ett sätt att reducera spill inom forskningen, så kallad ”research waste”. SBU har en systematisk metod för detta arbete samt en etablerad samverkan med Forte, en aktör som delbetänkandet lyfter fram.

Slutligen vill vi nämna att det på SBU pågår en förstudie om att ta fram en sökbar databas över vilken sammanställd forskning om metoder och insatser som finns, en så kallas ”evidensportal”. Detta arbete ligger i linje med förslaget i delbetänkandet om att ge Barnafrid i uppdrag att sammanställa kunskap om evidensbaserade metoder och insatser i likhet med Californias ”clearinghouse”. Vi vill därmed framhålla att SBU kan bistå med och vara behjälpliga i att ta fram vetenskapliga kunskapsunderlag till Barnafrid. Ett samarbete som SBU idag redan har i relation till Socialstyrelsen och underhållet av metodguiden.se.

Författningsförslagen (17.1 – 17.10)

SBU lämnar här inga synpunkter, då frågorna ligger utanför myndighetens ansvarsområden.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Britta Björkholm 2023-06-19. Projektledare Maral Jolstedt har varit föredragande, och samrådande har varit avdelningschef Sofia Tranæus samt projektledarna Margareta Hedner och Lina Leander.

³ Vetenskapliga kunskapsluckor <https://www.sbu.se/sv/publikationer/kunskapsluckor/>

⁴ Core outcome set (COS) <https://www.sbu.se/sv/metod/core-outcome-set-cos-en-lista-av-centrala-utfall/>